

להכיר את האם

Recognising the Mother

פואמה על השקפת דרך האמצע
A Song on the Experience of the Middle Way View

אָם-אַה-הוּ

E Ma Ho!

1. מורה הרוח שלי, אתה חושף את נפלאות הכבות –

התהוות מעמיקה בתלות.

בטוב ליבך האינסופי אנא שבון בליבי

בעודי מאלתר מילים שעולות מאליהן מניצוצות מחשבותיי.

1. He who reveals in bare

The wonder of profound dependent arising nature,

O my Guru, your kindness is indeed boundless.

Kindly reside in my heart

As I utter these extemporaneous words

From the thoughts flashing in my mind.

2. אני, בנה הקטן שדעתו השתבשה

של אם באה בימים אותה איבדתי מזמן,

עומד לגלות את מה שלא השכלתי לראות –

שאימי טובת הלב תמיד הייתה ועודנה איתי.

2. This hapless child

Who lost his old mother so long ago

Is about to realise coincidentally

What he has not recognised,
That she has been with him all along!

3. אולי היא זאת שהינה 'זה' ו'לא זה'

כך סיפר לי בהיחבא אחי הבכור, התהוות בתלות.

המגוון של [מופעי ה]סובייקט-אובייקט הוא חיוכה השלו של אימי;

התמורות של חיים ומוות הן מילותיה המתעתעות.

3. She is perhaps the one that 'is and is not'

As told to me quietly by my brother, the dependent arising.

The diverse subject-object duality is my mother's benign smile,

This cycle of birth and death, her deceptive words.

4. אימי שאינה מתעתעת, בגדת בי!

אחי, התהוות בתלות, לו תצילני!

תקוותי לחירות, אמא,

היא רק בטוב לבך לבדו.

4. O my undeceiving mother, you have betrayed me!

So I hope to be saved by my brother, the dependent arising.

Yet it is ultimately through your kindness alone, O mother,

That I can hope to be freed.

5. אילו השניות של אובייקט וסובייקט הייתה אכן כך,

גם המנצחים בשלושת הזמנים לא יכולים היו להצילנו.

מגוון התמורות הוא ביטוייה של אימי שאינה בת-שינוי

ולכן החירות אפשרית היא.

5. If subject-object duality is as they seem to be,

Then not even the Buddhas of all three times can save us.

But this diversity of changes

Is in reality my unchanging mother's expressions, hence

there is indeed a way out.

6. דברים שאינם מבוססים (אובייקטיבית),

זו אימי שאינה ניתנת לתיאור;

התלות ההדדית היא משחק התעתוע,
כך (בלבד) עלינו להבין.

6. Things not established (objectively),
Is the inexpressible mother;
Mutual dependency is the play of deception,
Just (merely) this is how we should understand.

7. אי מציאתו של אבי בחיפוש אחריו
הוא למעשה מציאתה של אימי;
אבי נמצא בחיקה של אימי!
לכן נאמר שההורים טובי הלב מצילים את ילדם!

7. Not finding the father when sought
Is, in fact, the finding of mother,
And the father is found on mother's lap.
That is how the kind parents save me, their child, I am told!

8. נראה שמראת אחי
משקפת את פניה הבלתי-נתפסות של אמי,
שאינן אחת או רבות,
ולי, בטירופי, לא היה שמץ של מושג!

8. It seems that my brother's mirror
Reflects the ungrasped face of my mother,
Which is neither one nor multiple,
Yet a hapless one like me had no idea of it!

9. בהתבסס על ה'הנחיות שנישאו ברוח'
מאת נאגארג'ונה וצ'נדרקירטי,
אשר מנג'ושריגרבהה שלח לנו עם ציפור,
מסירות את קשיי החיפוש הממושך.
לפיכך, לו אבחין באימי הקשישה הנוכחת תמיד!

9. Based on the 'instructions sent through wind'
By Nagarjuna and Chandrakirti,
Which Manjushrigarbha has sent a bird to pass it on (to us),

Averts the hardships of a long and tiring search.
Hence, I hope to see the accompanying old mother!

10. נראה כי בין המלומדים בני-זמננו

ישנם כאלו שדבקים במונחים כמו "עומד בפני עצמו" ו-"מבוסס כאמיתי",
שמניחים את חזות המוצקות לנפשה
ובמקום זאת חותרים הם להכחיש יצור מקורן.

10. There seem to be amongst today's scholars

Those who, being caught in the web of terms
'Thoroughly withstanding', 'true existence', etc.,
Seek only something with horns to be negated
While leaving intact this solid appearance.

11. אך סבור אני כי דואליות מוחשית שכזאת אינה נמצאת

על פני אימי, נטולות הצעיפים.

מרוב דיונים שמחטיאים את הנקודה,
אימי הקשישה עלולה לנוס.

11. But on my mother's unveiled face,

Such vivid duality is not found, I believe!
Through excessive discussions off the mark,
My old mother is likely to run away!

12. הדברים קיימים, אך לא באופן הזה

של כאוס וניגודים.

הקשר הנינוח שאין לנתקו של הורי האוהבים
הוא של אושר ורכות.

12. Things exist, though not in this mode

Of chaos and contradictions.
For the inseparable bond of our loving parents
Seems that of harmony and tenderness.

13. וואיבשיקה, סאוטראנטיקה, ויג'ניאנוואדה ושלוש המאסטרים המזרחיים –

אף כי הם מצמידים לאימא תוויות שונות ומשונות –

פילה לבנה כאבן גיר,

"החומרי", נמר מחייך!

”סובייקט (מהותי)”, קוף משוגע!
”קיום עצמי ללא שניות”, דוב פראי!
נראה שהם איבדו את האם הקשישה.

13. Vaibhasika, Sautrantika, Vijnanavadin and the
three eastern masters,
Though label this mother with names so divergent—
Limestone-like white elephant,
Marked with beaming tiger stripes in the form of
physical matter,
A foolish lunatic monkey, (an intrinsic) subject,
A ferocious bear, the inherency devoid of duality—
Yet they all lost the old mother.

14. הרבה מלומדים ומתרגלים ממסורות סאקיה, ניינגמה, קארמה ודרוגפה

מתגאים במונחים שונים ומשונים:

”הכרה עצמית של ריקות וצלילות לא-סובייקטיביות”;

”טוהר קדמוני וספונטניות, פניו של סמנטבהאדרה”;

”מהאמודרה, (התודעה) המולדת שאינה בדיוה”;

”שאינו קיים ושאינו לא-קיים, נטול הנחות כלשהן”;

היה זה מצוין אם היו הם קולעים למטרה

אבל תוהה אני על מה הם מצביעים.

14. Likewise, many scholars and meditators
Amidst Sakya, Nyingma, Karma and Drukpa,
Pride themselves in diverse terminologies—
‘Self-awareness of non-subjective Emptiness and Clarity,’
‘Primordial purity and spontaneity, the true
face of Samantabhadra,’
‘Mahamudra, the unfabricated innate (mind),’
‘Neither existent nor non-existent, a mere
absence of any thesis’—
It is all well if the target is hit
But I wonder what you are all pointing at!

15. אל חשש, אובייקט חיצוני אינו מתכלה –

תנוח דעתכם, הדוגלים בוואיבשיקה!

גם אם ההכרה אינה עצמית, תודעה תקפה ומושא של ידע הם קבילים –

תנוח דעתכם, כל הדוגלים בויג'ניאנוואדה!

ההתהוות בתלות-ובזיקה זוהרת, גם אם אפיון-עצמי אינו קיים –

תנוח דעתכם, שלושה מאסטרים מזרחיים!

15. As external matter is not dismantled,

Vaibhasikas, worry not and be pleased.

Though without self-cognizance, cognition and
cognised are tenable,

All Vijnanavadin, O be pleased.

Though without intrinsic nature, dependent
relation starkly remains,

Be pleased too, the three eastern masters.

16. מאחר שצלילות וריקות אינן סותרות, ניתן לדגול בשתיהן –

אל לכם לתהות, המחזיקים בשושלת הוראות-התלמיד.

גם בטוהר קדמוני הטוב והרע הם קבילים –

אל לכם להיאחז בטוהר, יוגים של וידיאדהרה (נושאי-הידע).

16. As clarity and emptiness can be held as uncontradictory,

Upholders of pupil-instructions hold doubts no more.

Though primordially pure, good and bad are feasible,

The knowledge-bearers need no clinging to purity.

17. המולד יופיע גם אם המדיטציה מאולצת היא,

ולכן מודטים בכירים, אל לכם להיות קשי-עורף.

מאחר וניתן לקבל את החופש מעודפות לגבי הקיום ואי-הקיום,

אל דאגה, לוגיקנים עקשנים!

17. Though one meditates through contrivance, the innate dawns,

The elderly meditators need no insistence.

As the absence of elaboration of 'existence and
non-existence' can be accepted,

The stubborn logicians need not fret.

18. ואף-על-פי-כן, אפשר שאלו שהשכלתם דלה

לא השכילו בשימוש במונחים [הנאותים].

לא נוהג אני בכם בחוסר כבוד,

היו נא סלחנים אם פגעתי בכם.

18. All these occurred perhaps due to

Unfamiliarity with the standard conventions

For those lacking extensive study.

It is not that I have no respect for you.

Please pardon, if offended!

19. אף כי ידיעת-הכול עדיין לא הבשילה בי,

מיומן אני ברכיבה על הסוס האציל של כתבי אבותיי.

לכן אקווה שבהתמדה ובלהט

איחלץ מבין המצרים.

19. Though I am not an all-knower,

Yet have expertise in the ways of riding

The well-bred horse of my ancestors' works

Through an enduring, persistent exertion,

I hope to get over the impossible cliff.

20. החיפוש אינו דרוש, שהרי זה המחפש עצמו.

לעולם אל תאחז בדבר כאמיתי, שהרי הוא כוזב.

אך אל תפריך את הכוזב, שהרי הוא אמיתי.

מותר לנוח באי-ניהיליזם ואי-נצחיות.

20. No search is required for the seeker it is.

Never grasp as true, for it is false.

Yet this falsity should not be dispelled, for it is real.

Well-deserved is the respite,

The freedom from the extreme of eternalism and nihilism.

21. אף כי אין לי את החוויה המיוחלת

של ראיית אימי (באופן ישיר), אני חש

שאחרי פרידה ארוכה מהוריי טובי הלב,

מעצם שמיעת שמם מצאתי אותם, כאילו הם לצדי.

21. Though lacking the coveted experience

Of (directly) seeing the mother,

I feel as though I am seeing right in front of me

The kind parents lost for so long.

22. גדול הוא טוב ליבם של נאגארג'ונה ויורשיו.

גדול הוא טוב ליבו של לובסנג דראגפה.

גדול הוא טוב ליבו של מורה הרוח.

כגמול על טוב ליבם, אוקיר את אימי.

22. Great indeed is the kindness

Of Nagarjuna and his disciples.

Great indeed is the kindness of Venerable Losang Dragpa,

Great indeed is my Guru's kindness.

In return, I revere the mother.

23. בזכות החגיגה הגדולה של מעשי חסד מושלם,

ובזכות האיחוד של אם באה בימים, שלא נולדה ושאין לתארה,

עם בנה הצעיר – תודעה,

לו יובלו כל אימהותינו הנודדות לאושר-עד.

23. By the joyous celebration of all noble deeds,

Through the meeting of the young child of awareness

With his unproduced and inexpressible old mother,

May all mother beings be led to the lasting joy.

24. אָם-מָה! אני, רולפה דורג'ה,

אָה-הו! אפצח כאן ועכשיו

בריקוד של שמחה נלהבת

ואוקיר את שלושת יקרי הערך.

24. Ah! I, Rolpai Dorjé

Perform here at this joy

A dance of ecstatic joy

To please the Three Jewels.

קולופון: הדי המילים הכוזבות של השיר "להכיר את האם" חוברו על ידי רולפה דורג'ה, בעל האמונה העזה בדרך האמצע הכבירה, בהר הנאצל של חמש הפסגות (או-טיי-שאן). הבהיקשו גלק נמקה רשם את מילות השיר.

מטיבטית: הנזיר קרמה צונדרו. ערכה: גילה פנפיל. מרץ 2021.

עריכה שניה: בן קנטור וגילה פנפיל, מאי 2025.

Colophon: These few deceptive lines describing the recognition of a mother entitled, The Melodies of an Echo have been written by Changkya Rolpai Dorjé, someone with a deep admiration for the great Middle Way, on the mystical mountain of five peaks, Wutai Shan.

Translated from Tibetan into English by Geshe Dorji Damdul.